

บทที่ 4

ผลและวิจารณ์ผลการทดลอง

การคัดเลือกและทดสอบพันธุ์ไก่ฟ้าคอแหวนให้มีสมรรถภาพการผลิตตรงตามสายพันธุ์ และเหมาะสมกับการเลี้ยงบนพื้นที่สูง (การทดลองที่ 1)

ผลการคัดเลือกไก่ฟ้าเพื่อเป็นพ่อแม่พันธุ์ซึ่งคัดเลือกจากไก่ฟ้ารุ่น F_1 จากงานวิจัยของสุชนและคณะ(2557)ปรากฏว่า ไก่ฟ้าที่คัดเลือกไว้จำนวน 72 ตัว เป็นเพศผู้ 12 ตัว เพศเมีย 60 ตัวที่อายุ 16 สัปดาห์มีน้ำหนักตัวเฉลี่ยจากทั้ง 2 เพศและจาก 4 สาย (Line) มีค่าเท่ากับ 1.04 ± 0.35 กก. ใช้อาหารไป 22.9 กรัม/วัน และมีอัตราแลกเปลี่ยนน้ำหนักเฉลี่ย 2.85 ± 0.27 ส่วนอัตราการเลี้ยงรอดในช่วง 16 สัปดาห์ มีค่าเท่ากับ $69.31 \pm 9.87\%$ (ตารางที่ 4.1) ซึ่งผลจากการศึกษาครั้งนี้ ไก่ฟ้าคอแหวนมีน้ำหนักตัวมากกว่าไก่ฟ้าหลังขาวตามที่รายงานไว้โดย สุชีพและคณะ (2541) ที่ระบุว่า ไก่ฟ้าหลังขาวอายุ 14 – 18 สัปดาห์ มีน้ำหนักเฉลี่ย 0.87 กก. แต่ผลจากการศึกษาครั้งนี้มีค่าใกล้เคียงกับรายงานของสุชนและคณะ (2557) ที่อายุ 16 สัปดาห์ มีน้ำหนักเฉลี่ย 1.03 กก. ส่วนด้านอัตราแลกเปลี่ยนน้ำหนักพบว่าให้ผลดีกว่ารายงานของสุชีพและคณะ (2541) ที่ศึกษาในไก่ฟ้าหลังขาว (2.85 vs. 8.14) สำหรับผลด้านอัตราการเลี้ยงรอดเฉลี่ยของไก่ฟ้าที่อายุ 16 สัปดาห์ครั้งนี้ มีแนวโน้มที่ดีกว่ารายงานของสุชนและคณะ (2547) เล็กน้อย (69.31 vs. 67.0% ตามลำดับ)

ด้านความยาวแข้งและความกว้างอกเฉลี่ยที่อายุ 16 สัปดาห์ของไก่ฟ้าเพศผู้ มีค่าเท่ากับ 8.76 ± 0.30 และ 6.49 ± 0.26 ซม. ตามลำดับ ในขณะที่เพศเมียมีค่าทั้ง 2 ดังกล่าว เฉลี่ยเท่ากับ 7.82 ± 0.19 และ 6.01 ± 0.37 ซม.ตามลำดับ(ตารางที่ 4.1)

ผลของความยาวแข้งและความกว้างอกของไก่ฟ้าอายุ 16 สัปดาห์ที่ศึกษาในครั้งนี้ ให้ผลมากกว่ารายงานของสุชนและคณะ (2557) ที่ได้ศึกษาในไก่ฟ้าพ่อแม่พันธุ์ (รุ่น P_0) ซึ่งเป็นรุ่นพ่อแม่ของไก่ทดลองในชุดนี้เพียงเล็กน้อย ถือว่าเป็นพัฒนาการการคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์ที่ได้ผลดีพอสมควร

น้ำหนักไก่ฟ้าที่ใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์รุ่น F_1 ที่ศึกษาในครั้งนี้ เมื่ออายุ 39 และ 53 สัปดาห์ มีน้ำหนักตัวเฉลี่ยจากทั้ง 4 สาย ปรากฏว่า เพศผู้มีค่าเท่ากับ 1.27 ± 0.03 และ 1.34 ± 0.038 กก. ตามลำดับ และเพศเมียมีค่าเท่ากับ 1.09 ± 0.02 และ 1.12 ± 0.035 กก. ตามลำดับ โดยใช้อาหารไปในช่วง 17-39 และ 40-53 สัปดาห์ เท่ากับ 27.24 และ 27.88 กรัมต่อวันและมีอัตราแลกเปลี่ยนน้ำหนักในช่วงดังกล่าว เฉลี่ยเท่ากับ 3.42 ± 0.11 และ 3.60 ± 0.10 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.1) ส่วนผลด้านความยาวแข้งและความกว้างอกของไก่ฟ้าเพศผู้ เมื่อเฉลี่ยครบทั้ง 4 สาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.79 ± 0.27 และ 6.66 ± 0.14 ซม. ในช่วงไก่อายุ 39 และ 53 สัปดาห์เฉลี่ยเท่ากับ 8.81 ± 0.26 และ 6.87 ± 0.23 ซม.ตามลำดับ สำหรับไก่ฟ้าเพศเมียในช่วงอายุ 39 สัปดาห์ มีความยาวแข้งและความกว้างอกเฉลี่ยเท่ากับ 7.89 ± 0.18 และ 6.23 ± 0.31 ซม. ที่อายุ 53 สัปดาห์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.92 ± 0.16 และ 6.36 ± 0.32 ซม. ตามลำดับ (ตารางที่ 4.1) จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า ไก่ฟ้าเพศผู้มีความยาวแข้งและความกว้างอกมากกว่าเพศ

เมื่อยประมาณ 0.9 และ 0.5 ซม. ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของสุชนและคณะ (2557) ที่ได้ศึกษาในไก่ฟ้าพ่อแม่พันธุ์รุ่น P_0 ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ตารางที่ 4.1 น้ำหนักตัวความยาวและความกว้างอกของพ่อแม่พันธุ์ไก่ฟ้า รุ่น F_1

Line	1	2	3	4	เฉลี่ย	S.D.
น้ำหนักตัว (กก.)						
แรกเกิด	0.19	0.19	0.20	0.17	0.19	0.60
อายุ 16 ส.	1.07	1.10	1.07	1.01	1.04	0.35
อายุ 39 ส.	1.17	1.20	1.14	1.15	1.16	0.20
เพศผู้	1.30	1.29	1.24	1.25	1.27	0.03
เพศเมีย	1.11	1.07	1.07	1.09	1.09	0.02
อายุ 53 ส.						
เพศผู้	1.37	1.31	1.38	1.31	1.34	0.038
เพศเมีย	1.17	1.10	1.10	1.10	1.12	0.035
น้ำหนักตัวเพิ่ม (กก.)						
ช่วงอายุ 1 – 16 ส.	0.88	0.91	0.87	0.84	0.88	0.03
ช่วงอายุ 17 – 39 ส.	0.1	0.1	0.07	0.14	0.10	0.03
ช่วงอายุ 40 – 53 ส.	0.08	0.09	0.08	0.11	0.09	0.01
ปริมาณอาหารที่กิน (ก.)						
ช่วงอายุ 1 – 16 ส.	23.0	22.8	22.9	22.9	22.9	0.08
ช่วงอายุ 17 – 39 ส.	28.2	27.0	28.2	27.0	27.6	0.70
ช่วงอายุ 40 – 53 ส.	28.2	29.0	28.2	27.0	28.1	0.82
อัตราแลกน้ำหนัก						
ช่วงอายุ 1 – 16 ส.	2.74	2.55	2.48	3.09	2.85	0.27
ช่วงอายุ 17 – 39 ส.	3.46	3.47	3.56	3.29	3.42	0.11
ช่วงอายุ 40 – 53 ส.	3.71	3.46	3.81	3.61	3.60	0.10
อัตราการเลี้ยงรอดที่อายุ 16 ส. (%)	61.85	57.14	89.10	65.24	69.31	9.87
ความยาวแข้ง (ซม.)						
เพศผู้						
อายุ 16 ส.	8.89	8.88	8.90	8.88	8.76	0.30
อายุ 39 ส.	8.98	8.98	8.90	8.88	8.79	0.27
อายุ 53 ส.	8.98	8.98	8.92	8.90	8.81	0.26
เพศเมีย						
อายุ 16 ส.	7.69	8.16	8.01	7.79	7.82	0.19

ตารางที่ 4.1 น้ำหนักตัวความยาวแข้งและความกว้างอกของพ่อแม่พันธุ์ไก่ฟ้า รุ่น F ₁ (ต่อ)						
Line	1	2	3	4	เฉลี่ย	S.D.
อายุ 39 ส.	7.73	8.26	8.15	7.91	7.89	0.18
อายุ 53 ส.	7.77	8.26	8.15	7.91	7.92	0.16
ความกว้างอก						
เพศผู้						
อายุ 16 ส.	6.50	6.65	6.73	6.60	6.49	0.26
อายุ 39 ส.	6.62	6.73	6.81	6.77	6.66	0.14
อายุ 53 ส.	7.00	7.32	6.85	7.05	6.87	0.23
เพศเมีย						
อายุ 16 ส.	6.04	6.31	6.15	6.04	6.01	0.37
อายุ 39 ส.	6.15	6.57	6.41	6.39	6.23	0.31
อายุ 53 ส.	6.40	6.61	6.50	6.61	6.36	0.32

สมรรถภาพการผลิตไข่

ไก่ฟ้าคอแหวนพ่อแม่พันธุ์รุ่น F₁ ที่ศึกษาในครั้งนี้เริ่มให้ผลผลิตไข่ฟองแรกที่อายุเฉลี่ย 273.0±1.41 วัน แม่ไก่มีน้ำหนักตัวเมื่อให้ไข่ฟองแรกเฉลี่ย 1.09±0.02 กก. โดยมีน้ำหนักไข่ฟองแรกเฉลี่ย 25.12±1.78 ก. /ฟอง และมีผลผลิตไข่เฉลี่ย 59.34±4.31% (ตามตารางที่ 4.2) ซึ่งมีค่าต่ำกว่าของไก่ฟ้าหลวงที่อุดมศรีและคณะ (2546) รายงานไว้ว่า ไก่ฟ้าหลวงเริ่มให้ไข่ฟองแรกที่อายุ 176.7±2.5 วัน มีน้ำหนักตัว 1.47±0.06กก. และน้ำหนักไข่ฟองแรก เท่ากับ 33.1±0.8 ก. ทั้งนี้เนื่องจากเป็นไก่ต่างชนิดกัน เมื่อนำผลที่ได้จากพ่อแม่พันธุ์รุ่น F₁ นี้ไปเทียบกับรุ่น P₀ ตามที่เคยได้รายงานไว้โดยสุชนและคณะ (2557) พบว่า การศึกษาครั้งนี้ให้ผลผลิตไข่ดีกว่า (59.34 vs. 57.0%)

ตารางที่ 4.2 สมรรถภาพการผลิตไข่ของไก่ฟ้า รุ่น F₁

ลักษณะ	Line				เฉลี่ย	SD
	1	2	3	4		
อายุเมื่อเริ่มให้ไข่ฟองแรก (วัน)	273	274	274	271	273	1.41
น้ำหนักเมื่อให้ไข่ (กก.)	1.11	1.07	1.07	1.09	1.09	0.02
น้ำหนักไข่ฟองแรก (ก.)	25.56	26.01	26.42	22.50	25.12	1.78
จำนวนไข่สะสม (ฟอง) ^{1/}	32.27	30.60	28.29	32.47	30.90	1.94
ผลผลิตไข่ (%)	63.50	60.22	53.28	60.34	59.34	4.31

^{1/} ข้อมูลจาก 81 วันระหว่างวันที่ 12 มกราคม 2558 ถึงวันที่ 2 เมษายน 2558

สมรรถภาพการสืบพันธุ์ของแม่ไก่ฟ้ารุ่น F₁

จากการนำไข่เข้าฟักในช่วงประมาณ 3 เดือน ผลปรากฏว่า มีจำนวนไข่เข้าฟักทั้งหมด 1,630 ฟอง เฉลี่ยจากทั้ง 4 สาย เท่ากับ 407.50 ± 39.42 ฟอง คิดเป็นไข่ที่นำเข้าฟักได้เท่ากับ $89.24 \pm 2.95\%$ (Hatching egg) เป็นไข่ที่มีเชื้อเฉลี่ย $75.07 \pm 3.71\%$ สามารถฟักออกเป็นตัวได้เฉลี่ย $55.08 \pm 2.30\%$ ของไข่ มีเชื้อหรือเท่ากับ $44.49 \pm 3.71\%$ ของไข่เข้าฟักทั้งหมด โดยเป็นไข่เชื้อตายรวมตายโคม จำนวน $4.92 \pm 6.63\%$ (ตารางที่ 4.2) จากผลการศึกษาในครั้งนี้จะเห็นได้ว่า อัตราไข่มีเชื้อต่ำกว่ารายงานของสุชน และคณะ (2557) ที่ศึกษาในไก่ฟ้าคอแหวนรุ่น P₀ เล็กน้อย (75.0 vs. 80.7% ตามลำดับ) แต่มีค่าสูงกว่า รายงานของสุชีพและคณะ (2541) ทั้งๆที่มีอัตราไข่เชื้อตายและไข่ตายโคมของไข่ในไก่ฟ้าหลังขาวต่ำกว่าผล การศึกษาในครั้งนี้ (31.2 vs. 44.92% ตามลำดับ) อย่างไรก็ตาม ผลอัตราการฟักออกเป็นตัวตามการศึกษาใน ครั้งนี้ (55.08% ของไข่มีเชื้อ) มีค่าสูงกว่าผลการฟักออกของไก่ฟ้าคอแหวนรุ่น P₀ ตามการรายงานของสุชน และคณะ (2557)

ตารางที่ 4.3 สมรรถภาพการสืบพันธุ์ของไก่ฟ้าพ่อแม่พันธุ์รุ่น F₁

Line	1	2	3	4	เฉลี่ย	SD
ไข่ทั้งหมด (ฟอง)	484	459	424	487	1,854 ^{1/}	
ไข่เข้าฟัก (ฟอง)	438.00	407.00	352.00	433.00	407.50	39.42
(%)	90.50	88.67	88.89	88.91	89.24	2.95
ไข่มีเชื้อ (%)	80.32	74.74	71.76	73.45	75.07	3.71
ไข่เชื้อตายรวมตายโคม (%)	42.21	46.51	47.12	43.84	44.92	6.63
การฟักออก (% ไข่ทั้งหมด)	49.78	42.93	41.22	44.05	44.49	3.71
(% ไข่มีเชื้อ)	57.79	53.49	52.88	56.16	55.08	2.30

^{1/} เป็นผลรวม

สมรรถภาพการผลิตของลูกไก่ฟ้ารุ่น F₂

จากการผลิตเพื่อส่งลูกไก่ไปให้เกษตรกรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สูงของมูลนิธิโครงการหลวงที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ย 600 เมตรขึ้นไปเลี้ยงเป็นเวลา 16 สัปดาห์ ผลปรากฏว่า น้ำหนักไก่ฟ้าที่อายุ 4 และ 8 สัปดาห์เท่ากับ 0.24 และ 0.42 กก. ตามลำดับตลอดระยะเวลา 8 สัปดาห์ ไก่กินอาหารไป 27.92 ± 1.75 กรัมต่อวัน โดยมีอัตราแลกน้ำหนักเท่ากับ 3.75 ± 0.23 ช่วงระยะเวลา 4 สัปดาห์แรกไก่กินอาหารได้ 21.33 ± 2.26 กรัมต่อวัน มีอัตราแลกน้ำหนักเท่ากับ 2.68 ± 0.25 สำหรับอัตราการสูญเสีย ได้แก่ การตาย ไก่แคะแกร็น ตอ้งคุดออกนั้น ตลอดระยะเวลา 8 สัปดาห์ คิดเป็น $5.66 \pm 1.78\%$ โดยในแต่ละ

ช่วง 1-4 สัปดาห์ หรือ 5-8 สัปดาห์ มีไ้ตายไม่ต่างกัน ซึ่งมีค่าระหว่าง 0-4.2 และ 1.4-6.5% ตามลำดับ (ตารางที่ 4.4)

สำหรับผลการเจริญเติบโตของไก่ฟ้าเมื่ออายุครบ 16 สัปดาห์ แสดงดังตารางที่ 4.4 ซึ่งมีข้อมูล บางส่วนยังมีอีกหลายฝูงที่อายุไม่ถึง 16 สัปดาห์ ผลปรากฏว่า น้ำหนักไก่ฟ้าเพศผู้เฉลี่ยเท่ากับ 1.05 กก. และเพศเมียเท่ากับ 0.77 กก. ไ้กินอาหาร 31.51 ± 0.61 กรัมต่อวัน โดยมีอัตราแลกน้ำหนักเท่ากับ 3.97 ± 0.52

ตารางที่ 4.4 สมรรถภาพการผลิตของลูกไก่ฟ้าจำนวน 9 ฝูงเลี้ยงในพื้นที่สูงของมูลนิธิโครงการหลวง

ฝูงที่ (F ₂)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	เฉลี่ย	SD
น้ำหนัก (กก.)											
แรกเกิด	0.021	0.023	0.024	0.031	0.023	0.024	0.031	0.024	0.023	0.025	0.00
4 ส.	0.245	0.241	0.240	0.242	0.251	0.250	0.233	0.234	0.244	0.242	0.01
8 ส.	0.412	0.41	0.423	0.431	0.422	0.424	0.410	0.422	0.421	0.419	0.01
16 ส.											
เพศผู้	1.212	1.002	1.001	0.999	1.052	1.269	1.243	1.215	1.137	1.126	0.11
เพศเมีย	1.061	0.683	0.672	0.652	0.723	1.022	1.016	1.022	1.005	0.873	0.18
ปริมาณอาหารที่กิน (ก./วัน)											
1-4 ส.	20.12	20.12	18.45	20.40	20.36	20.83	21.70	24.50	25.50	21.33	2.26
5-8 ส.	34.60	33.45	36.11	33.3	33.20	34.02	31.99	30.60	30.20	33.05	1.88
9-16 ส.	34.50	38.60	35.71	35.20	36.07	38.20	37.88	31.50	33.13	35.64	2.38
1-8 ส.	27.36	26.78	27.27	26.85	26.78	27.43	26.84	27.55	27.85	27.19	0.39
1-16 ส.	30.92	32.42	31.48	30.99	31.75	33.48	32.36	29.52	30.49	31.49	1.18
อัตราแลกน้ำหนัก											
1-4 ส.	2.56	2.55	2.34	2.72	2.47	2.53	2.99	2.99	3.01	2.68	0.25
5-8 ส.	5.69	5.32	5.58	5.32	5.3	5.62	5.26	4.55	4.78	5.27	0.38
9-16 ส.	1.85	2.45	2.4	2.5	2.17	2.94	3.12	1.57	1.73	2.30	0.53
1-8 ส.	3.73	3.65	3.63	3.49	3.57	3.65	3.75	3.65	3.70	3.65	0.08
1-16 ส.	3.05	4.32	4.22	4.23	4.01	3.27	3.35	2.79	3.15	3.60	0.59
อัตราการสูญเสีย (%)											
1-4 ส.	0.00	4.00	1.08	2.67	2.67	3.33	2.50	2.50	4.16	2.55	1.32
5-8 ส.	1.38	1.65	6.48	4.47	4.00	2.50	3.33	2.56	1.73	3.12	1.65
9-16 ส.	9.37	10.88	3.15	7.53	3.33	0.83	5.83	6.00	6.51	5.94	3.16
1-8 ส.	1.38	5.65	7.48	7.14	6.67	5.83	5.83	5.06	5.89	5.66	1.78
1-16 ส.	10.75	16.53	10.63	14.67	10.00	6.66	11.66	11.06	12.40	11.59	2.81

ตารางที่ 4.5 การเปรียบเทียบสมรรถภาพการผลิตของไก่ฟ้ารุ่นลูกเทียบกับรุ่นพ่อแม่พันธุ์(F_1)
ซึ่งศึกษาไว้โดยสุชนและคณะ (2557)

รุ่น	รุ่นลูก(F_2)	รุ่นพ่อแม่พันธุ์(F_1) (สุชนและคณะ, 2557)
น้ำหนัก (กก.)		
แรกเกิด	0.02	0.02
อายุ 4 ส.	0.24	0.26
อายุ 8 ส.	0.42	0.61
อายุ 16 ส. เพศผู้	1.05	1.04 ^{1/}
อายุ 16 ส. เพศเมีย	0.77	
น้ำหนักเพิ่ม (กก.)		
ช่วงอายุ 1 - 4 ส.	0.22	0.24
ช่วงอายุ 5 - 8 ส.	0.18	0.35
ช่วงอายุ 9 - 16 ส. เพศผู้	0.59	0.54 ^{1/}
ช่วงอายุ 9 - 16 ส. เพศเมีย	0.26	
ปริมาณอาหารที่กิน (ก.)		
ช่วงอายุ 1 - 4 ส.	21.33	19.9
ช่วงอายุ 5 - 8 ส.	34.50	25.7
ช่วงอายุ 9 - 16 ส.	36.02	27.0
ช่วงอายุ 1 - 8 ส.	27.92	22.8
ช่วงอายุ 1 - 16 ส.	31.51	22.9
อัตราแลกน้ำหนัก		
ช่วงอายุ 1 - 4 ส.	2.68	1.89
ช่วงอายุ 5 - 8 ส.	5.41	2.23
ช่วงอายุ 9 - 16 ส.	2.27	2.85
ช่วงอายุ 1 - 8 ส.	3.75	2.97
ช่วงอายุ 1 - 16 ส.	3.97	2.85

^{1/} คละเพศ

จากผลการเลี้ยงไก่ฟ้าบนพื้นที่สูงของเกษตรกรทั้ง 9 ราย ซึ่งกระจายตามศูนย์ต่างๆ ข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่า มีน้ำหนักตัวน้อยกว่าไก่ฟ้าที่เลี้ยงในฟาร์มทดลองหน่วยเพาะพันธุ์ของมูลนิธิโครงการหลวง ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ตามที่รายงานไว้โดยสุชนและคณะ (2557) ทั้ง 2 ช่วงอายุ

(0.24 vs. 0.26 และ 0.42 vs. 0.61 กก. ตามลำดับ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขาดความเอาใจใส่จากผู้เลี้ยง โดยผู้เลี้ยงบนพื้นที่สูงไม่ได้มีกิจกรรมหลักด้านการเลี้ยงสัตว์ ผู้เลี้ยงทั้งหมดมีอาชีพด้านการปลูกพืช ผัก ไม้ดอกหรือไม้ผล กิจกรรมการเลี้ยงสัตว์จึงเป็นเพียงงานรอง นอกจากนี้การเลี้ยงบนพื้นที่สูงจากการศึกษาครั้งนี้ ยังใช้อาหารและมีอัตราการแลกน้ำหนักน้อยกว่าการเลี้ยงที่ฟาร์มทดลอง ซึ่งเกิดจากอาหารหกลั่นที่มากกว่า โดยเฉพาะในช่วงท้ายที่อายุ 5-8 สัปดาห์ พบการหกลั่นมากกว่า รายงานของ สุขและคณะ, 2557 (35.9 vs. 25.7 กรัม; ตารางที่ 4.5)

การทดสอบระบบการเลี้ยงไก่ฟ้าให้ได้มาตรฐานการผลิตที่ดี (GAP, การทดลองที่ 2)

จากการทบทวนระบบการเลี้ยงไก่เบอร์สตามมาตรฐานการผลิตที่ดี (GAP : สัตว์ปีกบนพื้นที่สูง) เพื่อปรับให้สอดคล้องกับลักษณะของไก่ฟ้า โดยข้อมูลส่วนการปรับปรุงที่แตกต่างจากข้อปฏิบัติสำหรับการเลี้ยงไก่เบอร์ส ได้นำเสนอต่อคณะทำงานปศุสัตว์มูลนิธิโครงการหลวง ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งเสริมปศุสัตว์ มูลนิธิโครงการหลวง ฝ่ายวิชาการจากสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (สวพส) และจากกรมปศุสัตว์ (ดังภาพที่ 8) เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 58 มีรายละเอียดข้อสรุปในการปรับเปลี่ยนมาตรฐาน ดังแสดงในตารางที่ 4.6 ซึ่งจะมีรายละเอียดที่แตกต่างกันในข้อ 2 และข้อ 3 กล่าวคือ ด้านข้างของโรงเรือนและลานปล่อยทั้ง 4 ด้าน ข้อปฏิบัติสำหรับไก่เบอร์ส (GAP : ไก่เบอร์สบนพื้นที่สูง) แนะนำให้ล้อมด้วยสแลนหรือลวดตาข่าย ในขณะที่ข้อปฏิบัติสำหรับไก่ฟ้า (GAP : ไก่ฟ้าบนพื้นที่สูง)แนะนำให้ล้อมรอบด้วยลวดตาข่ายแบบหนา มีขนาดช่อง 1x1 นิ้ว ส่วนด้านบนและการกันแยกตัวโรงเรือนและลานปล่อย ข้อปฏิบัติสำหรับไก่ฟ้าให้คลุมด้วยตาข่ายเช่นเดียวกับด้านข้าง และแนะนำให้กันแบ่งตัวโรงเรือนและลานปล่อย ออกเป็น 2 ส่วนเพื่อแยกเลี้ยงระหว่างเพศผู้และเพศเมีย แต่ข้อปฏิบัติสำหรับไก่เบอร์สไม่ได้ระบุไว้ นอกจากนี้ส่วนของลานปล่อยข้อปฏิบัติสำหรับไก่ฟ้าได้กำหนดให้ต่างจากของไก่เบอร์ส เช่น ขนาดพื้นที่ของไก่ฟ้าจะเน้นให้แคบลง เนื่องจากมีขนาดตัวและการเจริญเติบโตต่ำกว่าไก่เบอร์ส ส่วนคอนเกาะสำหรับไก่ฟ้ายืนนอนหรือหลีกเลี่ยงการถูกจิกตี จะใช้ต้นไม้ตามธรรมชาติที่มีในลานปล่อย หากไม่มีจะใช้การเลียนแบบธรรมชาติ

ตารางที่ 4.6 ข้อปฏิบัติที่แตกต่างระหว่างการเลี้ยงไก่เบรสและไก่ฟ้าตามมาตรฐานการปฏิบัติการเลี้ยงสัตว์ปีกที่ตีบนพื้นที่สูง (GAP)

ข้อปฏิบัติ	GAP ไก่เบรสบนพื้นที่สูง	GAP ไก่ฟ้าบนพื้นที่สูง
2. รูปแบบโรงเรือนและวัสดุที่ใช้ในโรงเรือน		
2.1 ด้านข้างของโรงเรือนทั้ง 4 ด้าน	ล้อมรอบด้วยตาข่ายหรือแสลน	ล้อมรอบด้วยลวดตาข่ายแบบหนาขนาดช่อง 1x1 นิ้ว
2.2. ด้านบนของโรงเรือน	-ไม่ได้ระบุ-	คลุมด้วยตาข่ายขนาด 1x1 นิ้ว ป้องกันไม่ให้ไก่บินออก
2.3 การกั้นแบ่งแยกโรงเรือนออกเป็น 2 ส่วน	-ไม่ได้ระบุ-	ให้กั้นแบ่งออกเป็น 2 ส่วน เพื่อแยกไก่ฟ้าเพศผู้และไก่ฟ้าเพศเมียให้ชัดเจน
2.4. ภายในโรงเรือนเลี้ยงต้องมีคอนสำหรับให้ไก่เกาะยืน	เป็นคอนแบบชั้นเดียวหรือหลายชั้นแบบทรง A มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 30 ซม.	เป็นคอนเกาะแบบทำเองชั้นเดียว/ทรง A มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1 ม. กำหนดให้มีทั้งในโรงเรือนและลานปล่อย 1) เป็นคอนเกาะชนิดทำเอง (รูปแบบที่ 1) หรือ 2) เป็นคอนเกาะชนิดเลียนแบบธรรมชาติหรือใช้ต้นไม้ที่มีตามธรรมชาติ (รูปแบบที่ 2)
3. พื้นที่ลานปล่อย		
3.1 พื้นที่ลานปล่อย	3.1 พื้นที่ลานปล่อยกลางแจ้งไม่น้อยกว่า 2 ตารางเมตร/ตัว	3.1 พื้นที่ลานปล่อยที่ใช้ทดสอบมี 2 ขนาดได้แก่ 1) 0.75-0.8 ตารางเมตร/ตัวหรือ 2) 1.5-1.9 ตารางเมตร/ตัว
3.2 ด้านข้างลานปล่อย	ล้อมรอบด้วยตาข่ายหรือแสลน	ล้อมรอบด้วยลวดตาข่ายแบบหนาขนาดช่อง 1x1 นิ้ว
3.3 ด้านบนลานปล่อย	-ไม่ได้ระบุ-	คลุมด้วยตาข่ายขนาด 1x1 นิ้ว ป้องกันไม่ให้ไก่บินออก
3.4 การกั้นแบ่งแยกลานปล่อยออกเป็น 2 ส่วน	-ไม่ได้ระบุ-	กั้นแบ่งเป็น 2 ส่วน เพื่อแยกไก่ฟ้าเพศผู้และไก่ฟ้าเพศเมีย

หมายเหตุ ข้อปฏิบัติที่ไม่ต้องปรับปรุง ไม่ได้แสดงในตารางนี้

ภาพที่ 8 นำเสนอข้อมูลต่อคณะกรรมการศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชเชิงรุก (องค์การมหาชน)

เมื่อได้รายละเอียดข้อปฏิบัติข้างต้นแล้ว คณะผู้วิจัยได้ไปคัดเลือกเกษตรกรที่สนใจจะเข้าร่วมโครงการและมีความตั้งใจจะเลี้ยงดูและดูแลไก่ฟ้าให้เป็นไปตามข้อกำหนดข้างต้น ปรากฏว่า เลือกได้ 4 ราย ดังนี้

- **พื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยในช่วง 600 – 800 เมตร**

คณะผู้วิจัยเลือกพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีระดับความสูงจากน้ำทะเลเฉลี่ย 700 เมตร มีเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมจำนวน 2 รายคือ

1 นายแอติ จะชา	เลี้ยงไก่จำนวน	120 ตัว
2 นายถาชัย พรศิลาฤทธิ์	เลี้ยงไก่จำนวน	120 ตัว

- **พื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลมากกว่า 800 เมตรขึ้นไป**

คณะผู้วิจัยเลือกพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีระดับความสูงจากน้ำทะเลเฉลี่ย 980 เมตร มีเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมจำนวน 2 รายคือ

1 นายตรีบุญ ช่างโชติชาวลกร	เลี้ยงไก่จำนวน	185 ตัว
2 นางสาวพรทิพย์ ช่างโชติชาวลกร	เลี้ยงไก่จำนวน	150 ตัว

รายละเอียดของพื้นที่ศูนย์ ชื่อเกษตรกรและลักษณะที่สำคัญในการเลี้ยงไก่ฟ้า เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการจัดทำคู่มือการปฏิบัติการเลี้ยงสัตว์ที่ดี (GAP: ไก่ฟ้าบนพื้นที่สูง) ของเกษตรกรทั้ง 4 ราย แสดงไว้ในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ข้อมูลพื้นที่ลานปล่อยคอนเกาะ และจำนวนไก่ฟ้าที่เลี้ยงของเกษตรกรจำนวน 4 รายที่ปฏิบัติตาม GAP ไก่ฟ้าบนพื้นที่สูง

ศูนย์ที่ใช้ศึกษา	ความสูงจากน้ำทะเล(ม.)	ชื่อเกษตรกร	พื้นที่ลานปล่อย (ม. ² /ตัว)	ลักษณะคอนเกาะ	จำนวนไก่ฟ้าที่เลี้ยง (ตัว)
หนองเขียว	700	นายแอดิ	0.80	ธรรมชาติ	120
		นายฤชัย	1.50	ทำเอง	120
ทุ่งหลวง	980	นายตรีบุญ	1.90	ทำเอง	185
		นางสาวพรทิพย์	0.75	ทำเอง	150

สมรรถภาพการผลิตของไก่ฟ้าคอแหวนที่เลี้ยงแต่ละพื้นที่เพื่อทดสอบ GAP

สมรรถภาพการผลิตของลูกไก่ฟ้าที่เลี้ยงภายใต้การทดสอบ GAP พบว่า สมรรถภาพการผลิต (การเจริญเติบโต อาหารที่กิน และอัตราแลกน้ำหนัก) ของไก่ฟ้าเมื่อเฉลี่ยจากทั้ง 2 เพศ ไม่ว่าจะเป็นที่อายุ 4 หรือ 8 สัปดาห์ก็ตาม มีค่าไม่แตกต่างกัน ทั้งที่เลี้ยงในพื้นที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล พื้นที่ปล่อยและชนิดของคอนเกาะต่างกัน ดังผลที่แสดงไว้ในตารางที่ 4.8 อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านจะเห็นได้ว่าน้ำหนักตัวของไก่ฟ้าที่มีคอนเกาะแบบใช้ต้นไม้ที่อายุ 4 และ 8 สัปดาห์มีน้ำหนักสูงกว่าคอนเกาะชนิดทำเองเล็กน้อย (0.25 vs. 0.24 และ 0.42 vs. 0.41 กิโลกรัมตามลำดับและเมื่อเลี้ยงไก่ฟ้าในลานปล่อยที่มีพื้นที่มาก (1.5-1.9 ม²/ตัว) มีน้ำหนักสูงกว่าพื้นที่แคบลงเล็กน้อยเช่นกัน (0.24 vs. 0.24 และ 0.42 vs. 0.41 กิโลกรัม ตามลำดับ; ตารางที่ 4.8)

ทำนองเดียวกับปริมาณอาหารที่กิน พบว่า การเลี้ยงในพื้นที่แคบ (0.75-0.8 ม²/ตัว) จะกินอาหารในช่วงอายุ 1-4 สัปดาห์ มากกว่าการเลี้ยงในพื้นที่กว้าง (1.5-1.9 ม²/ตัว) เฉลี่ยที่ 21.03 vs. 19.64 กรัมต่อวัน ในขณะที่ไก่ฟ้าในช่วงอายุ 1-8 สัปดาห์ การเลี้ยงในพื้นที่แคบกลับกินอาหารน้อยกว่าไก่ฟ้าที่เลี้ยงในพื้นที่กว้าง เฉลี่ยเท่ากับ 26.81 vs. 27.35 กรัมต่อวัน ซึ่งสัมพันธ์กับน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้น ที่ปรากฏว่า ในช่วงอายุ 5-8 สัปดาห์ ไก่ที่เลี้ยงในลานปล่อยแคบมีค่าต่ำกว่าเลี้ยงในพื้นที่ลานปล่อยกว้างเล็กน้อย (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 สมรรถภาพการผลิตของไก่ฟ้าที่เลี้ยงแต่ละพื้นที่เพื่อทดสอบ GAP ที่มีคอนเกาะและขนาดพื้นที่ต่างกัน

ลักษณะ/หลักเกณฑ์ที่ใช้ทดสอบ	คอนเกาะ		ลานปล่อย(ม. ² /ตัว)		ความสูงจากระดับน้ำทะเล (ม.)		เฉลี่ย
	ธรรมชาติ	ทำเอง	0.75-0.8	1.5-1.9	700	980	
น้ำหนักตัว(ก.)							
แรกเกิด	0.02	0.03	0.02	0.02	0.03	0.02	0.02
อายุ 4 สัปดาห์	0.25	0.24	0.24	0.24	0.24	0.24	0.24
อายุ 8 สัปดาห์	0.42	0.41	0.41	0.42	0.41	0.42	0.41
น้ำหนักตัวเพิ่ม (ก.)							
อายุ 1-4 สัปดาห์	0.22	0.21	0.22	0.22	0.21	0.22	0.21
อายุ 5-8 สัปดาห์	0.17	0.18	0.17	0.18	0.17	0.18	0.17
ปริมาณอาหารที่กิน(ก./วัน)							
อายุ 1-4 สัปดาห์	20.60	20.08	21.03	19.64	21.27	19.41	20.3
อายุ 5-8 สัปดาห์	33.70	37.05	32.60	35.16	33.10	34.66	34.3
อายุ 1-8 สัปดาห์	27.11	27.06	26.81	27.35	27.14	27.03	27.0
อัตราแลกน้ำหนัก							
อายุ 1-4 สัปดาห์	2.50	2.69	3.28	2.44	2.76	2.76	2.73
อายุ 5-8 สัปดาห์	5.46	5.42	5.28	5.60	5.44	5.44	5.44
อายุ 1-8 สัปดาห์	3.61	3.69	3.66	3.64	3.70	3.60	3.65
อัตราการเลี้ยงรอด							
8 สัปดาห์ (%)	3.25	4.91	3.665	4.49	5.24	2.92	4.07

ด้านความสมบูรณ์ของขนและลักษณะภายนอกของไก่ฟ้าคอแหวน โดยผู้วิจัยและเกษตรกรได้ช่วยกันสังเกตพบว่า ไม่มีความผิดปกติ ลักษณะความสมบูรณ์ของขนทั่วบริเวณลำตัวเรียบร้อยดี แต่จะพบ บาดแผลที่บริเวณลำตัวเกิดจากการจิกตีบ้าง ร้อยละ 1-5 ของฝูง เมื่อเลี้ยงในลานปล่อยที่มีพื้นที่น้อย (ตารางที่ 4.8) (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค. ภาพที่ 10-12) ทั้งนี้อาจเนื่องจากไก่ฟ้าคอแหวนมีนิสัยดุร้าย(จำเนียร, 2545) ชอบจิกตีกัน โดยเฉพาะไก่ฟ้าเพศผู้หรือที่มีขนาดตัวใหญ่ จะไล่จิกตีไก่ฟ้าตัวเมียหรือตัวที่มีขนาดเล็กกว่า การแยกไก่ฟ้าตัวเล็กไปเลี้ยงอีกคอกหนึ่งได้เร็ว จะช่วยลดบาดแผลที่เกิดจากการจิกตีได้

ตารางที่ 4.9 การประเมินความสมบูรณ์ของชนบริเวณลำตัวและบาดแผลจากการถูกจิกตีสองไก่ฟ้าเมื่อเลี้ยงในพื้นที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล และมีขนาดพื้นที่ลานปล่อยรวมถึงชนิดคอนเกาะที่แตกต่างกัน

ลักษณะ/หลักเกณฑ์ที่ใช้ทดสอบ	คอนเกาะ		ลานปล่อย(ม. ² /ตัว)		ความสูงจากระดับน้ำทะเล (ม.)	
	ธรรมชาติ	ทำเอง	0.75-0.8	1.5-1.90	700	980
ความสมบูรณ์ของชน						
-สมบูรณ์	✓	✓	✓		✓	✓
-ไม่สมบูรณ์						
บาดแผลจากการจิกตี						
-ไม่พบ	✓	✓		✓	✓	✓
-พบ						
1-5%ของฝูง			✓			
6-10%ของฝูง						

ตารางที่ 4.10 การประเมินต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนจากการเลี้ยงไก่ฟ้าคอแหวนโดยเกษตรกรตามศูนย์ต่างๆ

รายรับ-รายจ่าย	รายการ	
รายรับ	น้ำหนักไก่ที่อายุ 16 สัปดาห์ (กก.)	1.00
	ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)	150
	รายรับ (บาท/ตัว)	150
รายจ่าย	ปริมาณอาหารที่กินอายุ 1-16 สัปดาห์ (ก./วัน)	31.51
	(กก./รุ่น) ^{1/}	3.52
	ราคาอาหาร (กก./บาท)	14
	รวมค่าอาหาร (บาท)	49.28
	ค่าพันธุ์ไก่ฟ้า (บาท/ตัว)	50
	คงเหลือ (บาท/ตัว)	50.72
ผลตอบแทน	จำนวนไก่ฟ้าที่เลี้ยงเฉลี่ยแต่ละรุ่น (ตัว)	150
	รายรับ (บาท/รุ่น) ^{1/}	7,608

^{1/} การเลี้ยงไก่ฟ้าคอแหวน 1 รุ่นเท่ากับ 112 วัน

เมื่อประเมินผลตอบแทนจากการจำหน่ายไก่ฟ้าที่เลี้ยงโดยเกษตรกรตามศูนย์ต่างๆเมื่ออายุครบ 16 สัปดาห์แล้ว ซึ่งทำการหักต้นทุนจากค่าอาหาร โดยใช้ราคาอ้างอิงจากราคาตามท้องตลาด (ตารางที่ 4.10) รวมทั้งอ้างอิงข้อมูลผลผลิตด้านน้ำหนักและปริมาณอาหารที่กินดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.4 ต้นทุนการผลิตเมื่อคำนวณจากค่าอาหารเฉลี่ยเท่ากับ 49.28 บาท/ตัว/รุ่น และต้นทุนจากค่าพันธุ์ไก่ฟ้าตัวละ 50 บาทสำหรับราคาจำหน่ายเท่ากับ 150 บาท/ตัว และจำนวนไก่ฟ้าที่เลี้ยงโดยเฉลี่ยแต่ละรุ่นเท่ากับ 150 ตัว ดังนั้นเกษตรกรจะได้รับผลตอบแทนจากการเลี้ยงไก่ฟ้าคอหวน คิดเป็น 7,608 บาท/รุ่น

การถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน คณะผู้วิจัยทำการฝึกอบรม เพื่อถ่ายทอดความรู้ และแนวทางการใช้ประโยชน์ให้กับนักวิชาการ/นักส่งเสริม และเกษตรกรบนพื้นที่สูงของมูลนิธิโครงการ สถาบันวิจัยและพัฒนาเกษตรที่สูง รวมทั้งผู้สนใจ โดยจัดขึ้นเมื่อ วัน พฤหัสบดี ที่ 17 กันยายน 2558 ณ ห้องแม่แอ อาคารศูนย์ฝึกอบรม สถาบันวิจัยและพัฒนาบนพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ภายใต้กรอบโครงการ “การวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงไก่ฟ้าและไก่เบรสบนพื้นที่สูงและการวิจัยเชิงบูรณาการเพื่อสร้างประสิทธิภาพการผลิตไก่กระดุกดำนพื้นที่สูง” มีจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งหมด 60 คน (รายละเอียดดังภาคผนวก ค.) เป็นตัวแทนจากเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ฟ้าจำนวน 10 ราย ซึ่งเกษตรกรได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ที่ดี การจัดการและการให้อาหารรวมถึงมาตรฐานการเลี้ยงสัตว์ปีกที่ดี เมื่อทำการสำรวจความพึงพอใจ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจด้านการเลี้ยง เช่น คุณภาพการผลิตผลตอบแทน อยู่ในระดับดี (เฉลี่ย 80.0%) สำหรับความพึงพอใจด้านการจัดการอบรม อยู่ในระดับดีเช่นกัน (เฉลี่ย 80.4%) อีกทั้งยังมีข้อเสนอแนะต่างๆ ได้แก่ อยากให้ปศุสัตว์ส่วนกลาง มูลนิธิโครงการหลวงผลิตลูกไก่ให้เกษตรกรเลี้ยงได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คุ้มค่าแก่การลงทุนในการทำโรงเรือน ส่วนความพึงพอใจในด้านการเลี้ยงสัตว์ปีกร่วมกับมูลนิธิโครงการหลวงอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดด้วย (เฉลี่ย 85.0%)

ภาพที่ 9 กิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ร่วมกับมูลนิธิโครงการหลวง

บทที่ 5

สรุปผลการทดลอง

จากการคัดเลือกไก่ฟ้าคอแหวนรุ่น F_1 จากงานวิจัยของสุชนและคณะ (2557) เพื่อเป็นพ่อแม่พันธุ์ผลิตลูกรุ่น F_2 จากนั้นส่งลูกไก่ฟ้าไปเลี้ยงยังพื้นที่ศูนย์ต่างๆ ของมูลนิธิโครงการหลวงในปี 2558 สรุปผลโดยย่อได้ดังนี้ ไก่ฟ้าพ่อแม่พันธุ์รุ่น F_1 จากแม่พันธุ์ทั้ง 4 สาย มีสมรรถภาพการผลิตไข่และการสืบพันธุ์ใกล้เคียงกัน ผลเมื่อเฉลี่ยจากทั้ง 4 สาย ให้ไข่ฟองแรกที่อายุ 273 วัน มีน้ำหนักไข่เฉลี่ย 25.1 ก. โดยมีผลผลิตไข่เท่ากับ 59.3% เมื่อนำไข่เข้าฟักจะเป็นไขมีเชื้อ 75.1% สามารถฟักออกเป็นตัวได้เท่ากับ 55.1% ของไขมีเชื้อเนื่องจากเป็นไขเชื้อตายและไข่ตายโคมค่อนข้างสูงเช่นเดียวกับรุ่นพ่อแม่ ซึ่งมีปริมาณมากถึง 44.9% สำหรับลูกไก่ฟ้ารุ่น F_2 ที่เกิดจากพ่อแม่พันธุ์รุ่น F_1 ดังกล่าว เมื่อส่งไปเลี้ยงโดยเกษตรกรทั้ง 9 ราย ปรากฏว่า มีน้ำหนักตัวที่อายุ 4 และ 8 สัปดาห์เท่ากับ 0.24 และ 0.42 กก กินอาหารไปเฉลี่ย 21.3 และ 27.9 ก./วัน หรือเท่ากับมี FCR เฉลี่ย 2.68 และ 3.74 ตามลำดับ ที่อายุ 16 สัปดาห์ ไก่ฟ้าเพศผู้และเพศเมียมีน้ำหนักตัว เท่ากับ 1.05 vs. 0.77 กก ส่วนปริมาณอาหารที่กิน และ FCR มีค่าเท่ากับ 31.5 ก/วัน และ 3.96 ตามลำดับ มีอัตราการเลี้ยงรอดตลอดอายุ 16 สัปดาห์ เท่ากับ 87.2% เมื่อประเมินผลตอบแทนทางเศรษฐกิจโดยหักค่าอาหารและค่าลูกไก่ออกแล้ว พบว่า เกษตรกรมีรายได้ประมาณรุ่นละ 7,600 บาท ถือว่าเป็นรายได้เสริมที่ดีพอควร หากในอนาคตเกษตรกรสามารถเลี้ยงเป็นฝูงใหญ่ได้ จะมีผลตอบแทนเพิ่มขึ้นอย่างมาก

การทดลองที่ 2 เกษตรกรแต่ละรายเลี้ยงไก่ฟ้าจำนวน 120-185 ตัว ขึ้นอยู่กับขนาดโรงเรือนและความสามารถของเกษตรกร ใช้เวลาทดลอง 16 สัปดาห์ ผลปรากฏว่า การเลี้ยงไก่ฟ้าในพื้นที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ย 700 และ 980 เมตร รวมถึงขนาดพื้นที่ของลานปล่อย และชนิดคอนเกาะที่ต่างกัน ไม่พบความแตกต่างทางด้านสมรรถภาพการผลิต แต่จะพบการหลุดร่วงของขน และบาดแผลที่ถูกจิกตีบ้างจำนวน 1-5% ของฝูง โดยเฉพาะเมื่อเลี้ยงไก่ฟ้าในลานปล่อยที่มีพื้นที่ต่อตัวต่ำ

การถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน คณะผู้วิจัยทำการฝึกอบรม เพื่อถ่ายทอดความรู้ และแนวทางการใช้ประโยชน์ให้กับนักวิชาการ/นักส่งเสริม และเกษตรกรบนพื้นที่สูงของมูลนิธิโครงการ สถาบันวิจัยและพัฒนาเกษตรที่สูง รวมทั้งผู้สนใจ โดยเกษตรกรได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ที่ดี การจัดการและการให้อาหารรวมถึงมาตรฐานการเลี้ยงสัตว์ปีกที่ดี เมื่อทำการสำรวจความพึงพอใจ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจด้านการเลี้ยงอยู่ในระดับดี สำหรับความพึงพอใจด้านการจัดการอบรมอยู่ในระดับดีเช่นกัน